

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras. En arbetssökande ska ha rätt till arbetslöshetsförmåner trots studier, om han eller hon fyllt 25 år och studierna varar högst sex månader. Dessutom förutsätts det att studierna ger yrkesfärdigheter eller stöder företagsverksamhet. Under tiden för studierna kvarstår, som ett villkor för att få arbetslöshetsförmåner, den arbetslösa personens skyldighet att söka och vara beredd att ta emot heltidsarbete samt att delta i sysselsättningsfrämjande service när det erbjuds personen. Enligt förslaget ska studier inte utgöra giltig orsak att vägra ta emot erbjudet arbete eller att vägra delta i erbjuden service. En arbetssökandes studier ska under vissa förutsättningar betraktas som aktivitet i den så kallade aktiveringsmodellen inom utkomstskyddet för arbetslösa.

Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2018. Lagens bestämmelse om definition av sysselsättningsfrämjande service avses dock träda i kraft den 1 januari 2019.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
MOTIVERING	3
1 Inledning	3
2 Nuläge och föreslagna ändringar	3
3 Propositionens konsekvenser	7
3.1 Ekonomiska konsekvenser	7
3.2 Samhälleliga konsekvenser	9
4 Beredningen av propositionen	10
5 Samband med andra propositioner	12
6 Ikraftträdande	12
7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	13
LAGFÖRSLAG	16
Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	16
BILAGA	20
PARALLELLTEXT	20
Lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa	20

MOTIVERING

1 Inledning

Statsminister Juha Sipiläs regering beslutade hösten 2017 vid behandlingen av statsbudgeten för 2018 föreslå riksdagen att lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) ändras så att arbetslösa under vissa förutsättningar ska ha möjlighet att bedriva kortvariga studier som ger yrkesfärdigheter eller stöder företagsverksamhet utan att de förlorar arbetslöshetsförmånen.

Ändringen syftar till att stödja och smidiggöra arbetslösas möjligheter att genom studier förbättra sina förutsättningar för att få arbete eller att starta företagsverksamhet. Samtidigt stöder ändringen tillgången på kompetent arbetskraft och uppkomsten av ny företagsverksamhet. Ändringen stöder arbetslösas möjligheter att bedriva särskilt kortvariga studier som har karaktären av fortbildning. Avsikten är inte att arbetslöshetsförmånen blir ett förmånssystem som ersätter studiestödet.

2 Nuläge och föreslagna ändringar

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs för närvarande att studerande på heltid inte har rätt till arbetslöshetsförmåner. Bestämmelsen tillämpas oberoende av studiernas längd. Under tiden för heltidsstudier kan det betalas arbetslöshetsförmån, om det är fråga om arbetskraftsutbildning eller sådana frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) eller i lagen om främjande av integration (1386/2010). Både stödandet av studier och tillträdet till arbetskraftsutbildning baserar sig på arbets- och näringsbyråns prövning. I prövningen beaktas bland annat den arbetsökandes individuella behov av utbildning och hur ändamålsenligt det är att stödja studierna eller hur ändamålsenlig arbetskraftsutbildningen är. Stödandet av heltidsstudier på det sätt som förutsätts i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice förutsätter att den arbetslösa personen fyllt 25 år.

Lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska ändras så att arbetssökande som har fyllt 25 år har rätt till arbetslöshetsförmåner oberoende av studier, om studierna varar högst sex månader utan avbrott eller i perioder. Den nya bestämmelsen tillämpas oberoende av om studierna enligt nuvarande 2 kap. 10 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa är heltidsstudier eller deltidstudier. Ändringen påverkar inte den definition på studerande på heltid som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Ändringen påverkar inte heller sådana frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och i lagen om främjande av integration. Ändringen syftar inte heller till att inverka på vilka studier som ordnas i form av arbetskraftsutbildning.

Det saknar betydelse för hur lång tid arbetslöshetsförmån söks, avgörande är studiernas längd. Med studiernas längd avses antingen längden på den studiehelhet som den arbetssökande har för avsikt att genomföra eller studiernas återstående längd. Avsikten med ändringen är inte att arbetssökande med arbetslöshetsförmån ska kunna inleda exempelvis studier som pågår i flera år och som leder till examen. Därför ska det inte föreligga rätt till arbetslöshetsförmåner, om det är uppenbart att avsikten är att genomföra studier som pågår över sex månader.

Studierna kan genomföras antingen utan avbrott eller i perioder. Sex månader är oftast en tillräcklig tid till exempel för att genomföra ett läsårs studier. Heltidsstudier som är längre än så kan fortfarande bedrivas stödda med arbetslöshetsförmån på motsvarande sätt som i nuläget, om de förutsättningar som anges i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller i lagen om främjande av integration föreligger.

Som ett alternativ till begränsningen av studiernas längd skulle ändringen kunna genomföras så att man fastställer volymen av de studieprestationer som en arbetssökande kan utföra utan att förlora sin rätt till arbetslöshetsförmåner. En sådan lösning skulle dock vara komplicerad, eftersom studiernas omfattning dimensioneras på olika sätt vid olika studier. Dessutom kan det mellan olika personer förekomma avsevärda skillnader i hur studierna avancerar. Av dessa orsaker föreslås det att begränsningen görs enbart på basis av studiernas längd.

Om det är fråga om studier som bedrivits tidigare, tillämpas föreslagna 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa endast när det har gått minst ett år sedan studierna bevisligen avbröts. Begränsningen gäller inte studier som inletts under ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. eller som bedrivits som arbetskraftsutbildning.

Begränsningen i fråga om studier som bedrivits tidigare behövs för att det ska kunna förhindras att en person till exempel övergår från studiestöd till arbetslöshetsförmån mot slutet av studierna. Ett alternativ till detta är att tidigare bedrivna studier helt lämnas utanför tillämpningsområdet för 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Detta skulle dock inte vara ändamålsenligt, eftersom slutförandet av studierna i avsevärd grad kan förbättra möjligheterna till sysselsättning. Ett annat alternativ är att den arbetssökande har rätt att slutföra studierna utan att förlora arbetslöshetsförmånen, om rätten till studiestöd upphört. En sådan möjlighet skulle dock leda till att begränsningarna av studiestödets varaktighet inte längre skulle spela någon roll. Begränsningarna av studiestödets varaktighet har bland annat syftat till att studier genomförs snabbare.

Ett ärende som gäller arbetssökandes studier ska oftast avgöras utifrån de uppgifter som den sökande själv lämnat, men arbets- och näringsbyrån kommer att ha möjlighet att vid behov be den sökande eller läroanstalten lämna ytterligare upplysningar om studier som avbrutits tidigare, för att bedöma den återstående längden. Detta kan behövas till exempel när den arbetssökande har för avsikt att slutföra högskolestudier. När det gäller yrkesstudier kan studiernas längd vid behov kontrolleras i den arbetssökandes personliga utvecklingsplan för kunnandet.

Utöver de nämnda omständigheterna förutsätts för erhållande av arbetslöshetsförmåner att studierna ger yrkesfärdigheter eller stöder företagsverksamhet. Detta krav tolkas i vid bemärkelse. Åtminstone studier ordnade av läroanstalter under offentlig tillsyn och studier ordnade av andra leverantörer av utbildningstjänster som kan jämföras med de förstnämnda studierna anses uppfylla detta krav. Utanför tillämpningsområdet lämnas främst studier som klart är av hobbynatur. Exempelvis språkstudier, studier i läs- och skrivkunnet samt studier som ger IT-kunskaper ska oftast anses förbättra yrkeskickligheten. Arbets- och näringsbyrån har behörighet att avgöra frågan.

Den arbetslösa personens skyldighet att söka och vara beredd att ta emot heltidsarbete samt att delta i sysselsättningsfrämjande service när det erbjuds personen kvarstår som ett villkor för att få arbetslöshetsförmån. Studier kan dock i det enskilda fallet beaktas, när det bedöms vilka tjänster som det är ändamålsenligt att erbjuda den arbetssökande. För ett eventuellt förfarande som är klandervärt enligt en arbetskraftspolitisk bedömning föreläggs en tidsperiod utan ersättning eller åläggs skyldighet att vara i arbete. Studier kommer inte att vara en giltig orsak att vägra ta emot arbete eller delta i service.

Ändringen gäller både arbetslöshetsdagpenning och arbetsmarknadsstöd. Under tiden för studierna betalas arbetslöshetsförmån på grundval av arbetslöshet, med andra ord utan förhöjningar eller kostnadsersättning som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service. Den maximala betalningstiden för arbetslöshetsdagpenning löper normalt.

Möjligheten till högst sex månaders heltidsstudier utan förlust av arbetslöshetsförmånen återfås efter att personen har uppfyllt arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning (26 kalenderveckor i arbete eller 15 månader som företagare) och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning börjar löpa från början. Man följer upp hur ändringen fungerar i synnerhet med tanke på om den föreslagna nya modellen senare behöver utvidgas genom möjlighet att utföra en ny studieperiod utan uppfyllande av arbetsvillkoret.

Om föreslagna 2 kap. 10 a § har tillämpats på den arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmåner och den sökande inleder nya studier innan arbetsvillkoret som förutsätts för arbetslöshetsdagpenning uppfylls och maximitiden för utbetalning av dagpenning börjar räknas från början, har den sökande rätt till arbetslöshetsförmåner, om studierna är deltidsstudier eller om den sökande uppfyller förutsättningarna för stödande av studier med arbetslöshetsförmån enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller lagen om främjande av integration.

Mest avviker den föreslagna modellen från det nuvarande sättet att stödja frivilliga studier med arbetslöshetsförmån som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice i fråga om det att arbets- och näringsbyrån inte gör en bedömning av den arbetssökandes individuella behov av utbildning. Å andra sidan betalas det inte förhöjd arbetslöshetsförmån och den arbetssökande har fortfarande, som ett villkor för att få arbetslöshetsförmåner, bland annat skyldighet att söka arbete som arbets- och näringsbyrån erbjuder.

När behovet av utbildning, som är en förutsättning för stödande av en arbetssökandes frivilliga studier, övervägs, beaktas redan i nuläget den arbetssökandes alla tidigare studier. Även studier under tiden för vilka det har betalats arbetslöshetsförmån med stöd av föreslagna 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ska beaktas. Det förhindras att arbetslöshetsförmånen blir en långvarig förmån som ersätter studiestödet genom att villkoret att studier som bedrivits tidigare med vissa undantag kan stödjaskas med arbetslöshetsförmån endast när det har gått minst ett år sedan studierna avbröts också kvarstår i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Arbets- och näringsbyrån ger utbetalaren av arbetslöshetsförmån ett för utbetalaren bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande om huruvida den arbetssökande har rätt till arbetslöshetsförmåner trots studierna. Om den arbetssökande inte har rätt till arbetslöshetsförmåner av en orsak som inte anknyter till studierna, ges ett arbetskraftspolitiskt utlåtande i ärendet, på motsvarande sätt som i nuläget. Möjligheten att studera utan att förlora arbetslöshetsförmånen påverkar inte övriga arbetskraftspolitiska förutsättningar för att få arbetslöshetsförmåner. För att arbetslöshetsförmån ska kunna betalas under tiden för studierna, ska de övriga förutsättningarna uppfyllas, på samma sätt som de förutsättningar som faller under arbetslöshetskassans eller Folkpensionsanstaltens behörighet. I praktiken innebär detta till exempel att en tidsperiod utan ersättning, en skyldighet att vara i arbete och heltidssysselsättning i företagsverksamhet utgör ett hinder för erhållande av arbetslöshetsförmåner under tiden för studierna.

den så kallade aktiveringsmodellen inom utkomstskyddet för arbetslösa sänks den arbetssökandes arbetslöshetsförmån med 4,65 procent för 65 betalningsdagar för förmånen, om den sökande under de 65 dagar som föregick utbetalningen av förmånen inte har varit tillräckligt aktiv genom att vara i arbete eller delta i sysselsättningsfrämjande service. Studier enligt föreslagna 2 kap. 10 a § som varar högst sex månader ska räknas in i personens aktivitet som förutsätts i aktiveringsmodellen.

För att arbetssökande ska ha jämlik ställning oberoende av studiernas längd, räknas studier för högst sex månaders tid in i kravet på aktivitet även när nya 2 kap. 10 a § inte tillämpas på en arbetssökandes deltidsstudier, till exempel därför att studierna i sin helhet varar över sex må-

nader eller därför att arbetslöshetsförmån redan betalats med stöd av nya 2 kap. 10 a §. Om den nämnda bestämmelsen inte tillämpas på deltidsstudier, visar studierna att den arbetssökande varit aktiv även när han eller hon är yngre än 25 år.

Arbets- och näringsbyrån får den nya uppgiften att i sitt arbetskraftspolitiska utlåtande lämna arbetslöshetskassan eller Folkpensionsanstalten tillräcklig information om den arbetssökandes studier för uppföljningen av hur aktiv personen är. När det gäller deltidsstudier innebär detta att reda ut om det är fråga om nya studier eller om det är fråga om samma studier som tidigare. I den nya uppgiften är det bara fråga om upplysningar som ingår i det arbetskraftspolitiska utlåtandet. Ett utlåtande om deltidsstudier ges redan i nuläget. Bestämmelser om arbets- och näringsbyråns skyldighet att lämna de nämnda uppgifterna utfärdas genom förordning av arbets- och näringsministeriet.

Om det inte är fråga om sådana med arbetslöshetsförmån stödda studier som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller i lagen om främjande av integration, betalas arbetslöshetsförmån i regel inte för andra heltidsstudier som avses i nya 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Därför kan heltidsstudier som lämnas utanför tillämpningsområdet för den sistnämnda bestämmelsen inte räknas in i sådan aktivitet som avses i aktiveringsmodellen. Arbetssökande sporras dock till heltidsstudier så att aktiveringsmodellens granskningsperiod börjar löpa från början och förmånsnivån inte sänks efter heltidsstudier som pågått minst fem dagar. Det att granskningsperioden inom aktiveringsmodellen börjar löpa från början på denna grund förutsätter inte att den arbetssökande fyllt 25 år.

Trots att den arbetssökande har rätt till arbetslöshetsförmån med stöd av föreslagna 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, gör arbets- och näringsbyrån vid behov en bedömning av om det är fråga om heltidsstudier eller deltidsstudier, om det är möjligt att studierna räknas in i arbetsvillkoret. Dessutom utreds det vid behov om det är fråga om heltidsstudier eller deltidsstudier i samband med verkställigheten av arbetskrafts- och företagsservice eller al-
terneringsledning.

Om studierna av någon anledning avbryts helt, kan detta beaktas genom att studierna behandlas som utbildning i perioder. Detta förutsätter att den arbetssökande kontaktar arbets- och näringsbyrån i tillräckligt god tid. Maximitiden sex månader för studiernas längd förlängs inte, även om den arbetssökande lämnar en redogörelse för att han eller hon inte kunnat slutföra studierna av en orsak som i och för sig är godtagbar. Vid utbildning i perioder får periodernas sammanlagda längd vara högst sex månader.

Om den arbetssökandes studier, som från början avsetts pågå i höst sex månader, inte har slutförts när tidsfristen på sex månader går ut, fattar arbets- och näringsbyrån på motsvarande sätt som i nuläget ett beslut om huruvida det är fråga om heltidsstudier eller deltidsstudier. I princip gäller beslutet enbart tiden efter de nämnda sex månaderna, och till exempel en fördröjning av studierna av en orsak som beror på den arbetssökande saknar betydelse i ärendet. Beslutet om den arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa fattas retroaktivt från början av studierna, om föreslagna 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa har tillämpats på basis av felaktiga uppgifter. De felaktiga uppgifterna kan till exempel ha samband med att studiernas längd redan från början varit över sex månader. Utbetalaren av arbetslöshetsförmånen ser vid behov till att förmån som betalats utan grund återkrävs enligt de nuvarande bestämmelserna.

I 7 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreskrivs om väntetid för arbetsmarknadsstöd. Väntetid föreläggs oberoende av ålder i regel till alla arbetssökande som ansöker om arbetsmarknadsstöd och som inte har avlagt examen som ger yrkesfärdigheter. Väntetiden kan

börja bland annat när personen registrerar sig som arbetslös arbetssökande eller senare vid avslutandet av heltidsstudier.

En arbetssökande som får arbetslöshetsförmån med stöd av föreslagna 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, är under studierna en sådan arbetslös arbetssökande som avses i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Eftersom avsikten är att uppmuntra arbetslösa till studier utan att ändra till exempel förutsättningarna för föreläggande av väntetid och för hur väntetiden löper, ändras 7 kap. 2 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa så att en väntetid inte föreläggs den arbetssökande på grund av att studier slutförts, om det till den sökande har betalats arbetslöshetsförmån under tiden för studierna. Detta uppmuntrar arbetssökande till studier och är administrativt sett enkelt ur Folkpensionsanstaltens synvinkel. Om bestämmelsen inte ändras, skulle Folkpensionsanstalten när studierna för en arbetssökande som får arbetsmarknadsstöd avslutas bli tvungen att bedöma om det är heltidsstudier eller deltidstudier, eftersom en väntetid enligt den nuvarande bestämmelsen föreläggs, när heltidsstudier avslutas.

För närvarande löper väntetiden inte under tiden för heltidsstudier. Annan tid på arbetsmarknaden under tiden för heltidsstudier dras inte heller av från väntetiden. För att uppmuntra arbetssökande till studier, ändras bestämmelsen om väntetid även till denna del. Väntetiden löper under tiden för studier som avses i föreslagna 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, men väntetiden utgör dock ett hinder för utbetalning av arbetslöshetsförmåner. Tid på arbetsmarknaden under tiden för studier som avses i föreslagna 2 kap. 10 a § kan vid behov också dras av från en väntetid som eventuellt föreläggs senare.

I 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa definieras vad som avses med sysselsättningsfrämjande service i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Den nuvarande bestämmelsen är i kraft temporärt till utgången av 2018. Syftet med den temporära bestämmelsen har varit att göra det lättare att samordna de lagförslag som anknyter till landskaps- och tillväxttjänstreformerna. I och med att reformerna träder i kraft senare än planerat, förlängs giltighetstiden för den temporära bestämmelsen. Lagtekniskt görs detta så att den bestående ordalydelsen av 15 punkten, som anges i lag 1457/2016, ändras så att bestämmelsen får samma formulering som i den temporära lagen 550/2017.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Utifrån de arbetskraftspolitiska utlåtanden som arbets- och näringsbyråerna gav år 2016 ökar ändringen utkomstskyddsutgifterna med uppskattningsvis cirka 6,2 miljoner euro per år. Om ändringarna träder i kraft på det föreslagna sättet vid ingången av augusti 2018, uppskattas det att utkomstskyddsutgifterna år 2018 kommer att öka med cirka 3 miljoner euro. Från och med 2019 kommer statens utgifter kommer att öka med uppskattningsvis cirka 4,9 miljoner euro, Arbetslöshetsförsäkringsfondens utgifter med uppskattningsvis cirka 1,2 miljoner euro och arbetslöshetskassornas utgifter med uppskattningsvis cirka 150 000 euro per år. De reservationsanslag som ingår i momenten för arbetslöshetsförmåner i budgetpropositionen för 2018 uppskattas år 2018 täcka de ökningar som förmånsutgifterna medför för staten.

Utkomstskyddsutgifterna ökar till den del som förmån betalas för heltidsstudier och den arbetssökande inte uppfyller de nuvarande villkoren för stödande av studier med arbetslöshetsförmån enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Den föreslagna ändringen kan dessutom leda till att sådana personer söker sig till utbildning som inte skulle göra det utan ändringen. Denna verkan kan framhåvas, eftersom studier visar att personen är aktiv på det sätt som förutsätts i aktiveringsmodellen. Om dessa personers arbetslöshet förlängs på grund av studierna, ökar utkomstskyddsutgifterna även till denna del. Eftersom det inte är

möjligt att ge en tillförlitlig uppskattning av dessa personers antal, kan det till denna del inte göras en uppskattning i euro om konsekvenserna av ändringen.

Arbetslöshetsperioderna kan förkortas, om utbildningen främjar möjligheterna till sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Detta minskar utkomstskyddsutgifterna. Om en sådan effekt uppstår är dock beroende på om arbetslösa arbetssökande söker sig uttryckligen till sådana studier som på ett genuint sätt förbättrar möjligheterna att få arbete. Man kan i viss utsträckning bidra till detta genom att arbets- och näringsbyrån ger vägledning till arbetssökande, där arbetslösa till exempel informeras om de branscher inom vilka utbildning bäst förbättrar möjligheterna till sysselsättning. Om ändringen lyckas, kan den också förbättra arbetstagarnas allmänna produktivitet.

På grund av rätten till utkomstskydd för arbetslösa under tiden för studier är det inte möjligt att ge ens riktgivande bedömningar av antalet personer som söker sig till utkomstskyddssystemet eller av ändringens konsekvenser för arbetslöshetsperiodernas längd. För närvarande har något under 30 procent av alla arbetslösa arbetssökande ett utbildningsbehov som antecknats i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem. Den föreslagna ändringen gäller dock endast kortvariga studiehelheter. Inledandet av studier är också beroende av andra faktorer än förmån under tiden för utbildningen.

Den förändring av utkomstskyddsutgifterna som propositionen medför kan uppskattas på basis av de arbetskraftspolitiska utlåtanden om arbetssökandes heltidsstudier som arbets- och näringsbyråerna gett. I bedömningen har beaktats de år 2016 givna arbetskraftspolitiska utlåtanden om heltidsstudier som personer som fyllt 25 år bedrivit och som förhindrar utbetalning av arbetslöshetsförmån, om det under de sex månader som följer på startdatumet för utlåtandet getts ett nytt utlåtande enligt vilket det inte längre föreligger hinder för utbetalning av arbetslöshetsförmån. I bedömningen har använts uppgifterna för år 2016, eftersom det under den första delen av 2018 inte har gått minst sex månader från alla utlåtanden som gavs år 2017.

Även om det utifrån de arbetskraftspolitiska utlåtandena inte med säkerhet kan konstateras om personen studerat eller gjort något annat tiden mellan givandet av de ovannämnda utlåtandena, kan utlåtandena användas för en riktgivande bedömning. I tabellen nedan beskrivs den ökning av utkomstskyddsutgifterna i eurobelopp som ändringen medför. Antagandet är att alla arbetssökande studerar tiden mellan utlåtandena. På grundval av den föreslagna ändringen betalas arbetslöshetsförmån tiden mellan utlåtandena.

	arbetslöshetsförmån som betalas under heltidsstudier (för närvarande ingen rätt till förmån)
inkomstrelaterad dagpenning	2 700 000
grunddagpenning	500 000
arbetsmarknadsstöd	3 000 000
totalt	6 200 000

Den ändring som gäller aktiveringsmodellen är förenad med samma konsekvenser som beskrivits ovan. Ändringen kan till denna del uppmuntra till inledande av studier och påskynda sysselsättningen. Å andra sidan kan ändringen också leda till att kravet på aktivitet uppfylls genom studier i stället för arbete. Det kan inte på ett tillförlitligt sätt bedömas hur många sådana personer som för närvarande bedriver deltidstudier uppfyller kravet på aktivitet med antingen arbete eller deltagande i sysselsättningsfrämjande service. Räknandet av studier som aktivitet kan till exempel ha sådana negativa följder att arbetslösa inleder studier som inte är ändamålsenliga.

En del av de ökade utkomstskyddsutgifterna riktar sig till kommunerna, eftersom kommunerna delvis finansierar arbetsmarknadsstödsutgifterna för dem som fått arbetsmarknadsstöd över 300 dagar. Eftersom den kommunala finansieringen endast omfattar en del av mottagarna av arbetsmarknadsstöd och eftersom det uppskattas att de som söker till utbildningar mestadels är personer som varit arbetslösa en kortare tid, bedöms reformen inte nämnvärt öka kommunernas utgifter för förmåner.

Den kommunalt finansierade andelen av arbetsmarknadsstödet kan öka till den del som det i fortsättningen betalas arbetslöshetsförmån till sådana studerande som bedriver kortvariga heltidsstudier för vilka en kommun har finansieringsansvaret. Det finns inte tillgång till tillförlitliga statistiska uppgifter för att bedöma konsekvenserna i euro. Om utbildningen medför att arbetssökande sysselsätts snabbare, kan kommunernas arbetsmarknadsstödsutgifter också minska. Detta gäller både arbetssökande som redan omfattas av kommunalt finansieringsansvar och arbetssökande vars arbetslöshet ännu inte förlängts så att de omfattas av kommunalt finansieringsansvar, men vars arbetslöshet skulle förlängas utan fortbildningen.

Ändringens effekter på företag och andra arbetsgivare utgörs framför allt av att arbetskraftens kompetens förbättras. Ändringen kan också påverka utbudet av utbildning i och med att efterfrågan på kortvariga utbildningar ökar. Efterfrågan kan öka i synnerhet i fråga om sådana utbildningar som erbjuder en snabb uppdatering av personens tidigare kompetens och som leder till snabb sysselsättning. Om ändringen leder till att arbetslösa vilja att utbilda sig ökar, torde ändringen samtidigt också inverka på hur marknaden för privata leverantörer av utbildningstjänster utformas.

3.2 Samhälleliga konsekvenser

Ändringen påverkar inte förutsättningarna för att få arbetslöshetsförmån i fråga om de arbetsökande som fyllt 25 år som i nuläget bedriver deltidsstudier som pågår i högst sex månader. Studiernas inverkan på rätten till utkomstskydd för arbetslösa kommer dock att vara mer förutsebar, eftersom det huruvida studierna är heltids- eller deltidsstudier saknar betydelse med tanke på rätten till arbetslöshetsförmån. Ändringen påverkar inte rätten att få arbetslöshetsförmån när det gäller personer som är yngre än 25 år.

År 2016 förlorade uppskattningsvis cirka 3 900 arbetssökande sin rätt till arbetslöshetsförmåner på grund av heltidsstudier som varade i högst sex månader. Av dem hade uppskattningsvis cirka 2 900 fyllt 25 år. I tabellen nedan anges fördelningen av sistnämnda arbetssökande specificerade enligt typ av arbetslöshetsförmån. Antalen är förenade med osäkerhetsfaktorer.

Arbetsmarknadsstöd betalas förutom till personer som varit arbetslösa länge även till personer som inte uppfyllt arbetsvillkoret på 26 veckor, som förutsätts för arbetslöshetsdagpenning. Uppskattningsvis cirka 13 procent av de mottagare av arbetsmarknadsstöd som nämns i tabellen hade fått 500 dagar i arbetslöshetsdagpenning innan arbetsmarknadsstöd började betalas.

	studerande på heltid, ingen rätt till arbetslöshetsförmåner
inkomstrelaterad dagpenning	900
grunddagpenning	300
arbetsmarknadsstöd	1 700
totalt	2 900

Arbetsgivare ser inte nödvändigtvis arbetstagare som är över 55 år gamla som nyckelpersoner i företaget, så att det lönar sig att satsa på deras utveckling och utbildning (Ikääntymisraportti; Kokonaisarvio ikääntymisen vaikutuksista ja varautumisen riittävydestä. Statsrådets kanslis publikationsserie; 1/2009). Man kan försöka förbättra äldre arbetstagares ställning på arbetsmarknaden genom att göra studier till ett lockande alternativ. Av dem som fick ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om heltidsstudier som förhindrar utbetalning av arbetslöshetsförmån år 2016 var cirka 70 procent personer i åldern 25–54 år, cirka 28 procent under 25 år gamla och cirka två procent över 54 år gamla.

Speciellt högskolestuderande skulle dra nytta av den föreslagna ändringen. Detta beror på att stödtiden för studiestöd inte har begränsats för andra studier än högre studier. Däremot är det möjligt att stödja kortvariga högskolestudier med studiestöd endast när personen efter avläggandet av examen har stödmånader för studiestödet kvar. I regel stöds högre studier med studiestöd under högst 54 stödmånader.

Av dem som var arbetslösa arbetssökande år 2017 var i genomsnitt cirka 55 procent män och 45 procent kvinnor. Från år 2014 har männens andel av dem som i genomsnitt varit arbetslösa arbetssökande sjunkit från cirka 60 procent per år, medan kvinnornas andel ökat i motsvarande grad.

Kvinnor bedriver frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån oftare än män. Av dem som bedrev frivilliga studier som stöddes med arbetslöshetsförmån år 2017 var cirka 59 procent kvinnor och åren 2013–2016 har deras andel varit 60 procent eller mer. Kvinnor deltar också i kortvariga frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån oftare än män. Av de perioder av frivilliga studier stödda med arbetslöshetsförmån som avslutades år 2017 och som varade kortare tid än sex månader genomfördes cirka 54 procent av kvinnor. Åren 2013–2016 har andelen varierat mellan 57–59 procent. Även utlåtanden som förhindrade utbetalning av arbetslöshetsförmån på grund av studier som varade kortare tid än sex månader gavs oftare om kvinnor än om män. Av de ovannämnda utlåtandena gavs år 2016 uppskattningsvis cirka 56 procent om kvinnor. I arbetskraftsutbildning deltar i sin tur fler män än kvinnor. Av dem som i genomsnitt var i arbetskraftsutbildning år 2017 var cirka 53 procent män. Under åren 2013–2016 har andelen varit cirka 50–52 procent.

Eftersom den föreslagna ändringen har inverkan på dem som bedriver frivilliga studier en kort tid, är det sannolikt att ändringen har större konsekvenser för kvinnor än för män. Kvinnornas andel av dem som för närvarande bedriver frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån är något större än andelen kvinnor som i nuläget får ett utlåtande om att hinder föreligger på basis av kortvariga studier. I och med ändringen kan även sådana personer som inte annars skulle börja studera inleda kortvariga studier. Könsfördelningen bland dessa kan avvika från dem som för närvarande bedriver kortvariga studier.

Enligt uppgifter i yrkesbarometern (www.ammattibarometri.fi) som publicerades i september 2017 förekommer det finns brist på arbetskraft både inom mans- och kvinnodominerade branscher. För att man genom den föreslagna ändringen på ett betydande sätt skulle kunna höja andelen män som bedriver frivilliga studier med arbetslöshetsförmån, skulle tillämpningsområdet för ändringen behöva avgränsas branschspecifikt. Enbart en ökning av den relativa andelen män som bedriver frivilliga studier med arbetslöshetsförmån är dock inte en tillräcklig grund för att göra en sådan avgränsning, som avviker från jämlikhetsprincipen.

4 Beredningen av propositionen

Riksdagen har i sin skrivelse om statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2018–2021 förutsatt att regeringen ser till att det finns tillräckligt med kompetent arbets-

kraft exempelvis genom att öka ett utbud av utbildning som motsvarar arbetsmarknadens behov och genom att förbättra arbetskraftens rörlighet (SRR 4/2017 rd - RSk 26/2017 rd).

Regeringspropositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet.

I beredningen har förutom arbets- och näringsministeriet också deltagit social- och hälsovårdsministeriet, Toimihenkilökeskujärjestö STTK ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Akava ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kommunala arbetsmarknadsverket och Suomen Yrittäjät ry.

Suomen Yrittäjät ry har under beredningens gång föreslagit att sporrandet till studier bör ske genom att de studiesociala förmånerna utvecklas, i stället för genom systemet med utkomstskydd för arbetslösa. Även Elinkeinoelämän keskusliitto EK har fäst uppmärksamhet vid detta och anser att studiestödet entydigt ska komma i första hand i förhållande till arbetslöshetsförmånen. Elinkeinoelämän keskusliitto EK skulle säkerställa att studiestödet kommer i första hand så att den föreslagna ändringen endast skulle tillämpas på arbetssökande som fyllt 25 år och att erhållandet av arbetslöshetsförmån under tiden för studier skulle förutsätta att kravet på arbetshistoria uppfylls.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK har dessutom uttryckt sin uppfattning att propositionen inte förbättrar sysselsättningen. Enligt Elinkeinoelämän keskusliitto EK kan studier i större utsträckning förlänga arbetslöshetsperioderna än förkorta dem. De som blir arbetslösa söker inte arbete aktivt i början av arbetslösheten, fastän det är den bästa tiden att bli sysselsatt på nytt. Elinkeinoelämän keskusliitto EK anser dessutom att studietiden enligt den föreslagna modellen bör dras av från eventuell senare stödtid, om den arbetssökande senare får arbetslöshetsförmån på det sätt som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Utlåtanden över utkastet till proposition begärdes av närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, social- och hälsovårdsministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, Finansinspektionen, Työttömyysvakuutusrahasto, Folkpensionsanstalten, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry, Akava ry, Toimihenkilökeskujärjestö STTK ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Kommunala arbetsmarknadsverket, Suomen Yrittäjät ry, Finlands Kommunförbund, Työttömien keskusjärjestö ry, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry, Finlands studentkårers förbund (FSF) rf och Suomen ammattikorkeakouluopiskelijakuntien liitto ry.

Utlåtanden gavs av fem närings-, trafik- och miljöcentraler, sex arbets- och näringsbyråer och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter. Dessutom gavs utlåtanden av de nämnda ministerierna, Finansinspektionen, Työttömyysvakuutusrahasto, Folkpensionsanstalten, Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry, de flesta av de nämnda arbetslivsorganisationerna, Finlands Kommunförbund, Työttömien Keskusjärjestö ry, Finlands studentkårers förbund rf, Finlands studerandekårers förbund - SAMOK rf samt Högskoleutbildade samhällsvetare rf och Arbets- och näringsförvaltningens personalförbund ANPF rf.

De som gav utlåtanden ansåg att propositionens mål kan understödhas. Elinkeinoelämän keskusliitto EK och Suomen Yrittäjät ry upprepade dock de ovannämnda synpunkterna som de framförde redan under beredningen. Även vissa andra remissinstanser framförde motsvarande synpunkter.

Finansministeriet var av samma åsikt som Elinkeinoelämän keskusliitto EK och ansåg att ändringen bör tillämpas endast på dem som fyllt 25 år, för att arbetslöshetsförmånen inte blir ett

stöd som ersätter studiestödet. Efter remissförfarandet har propositionen ändrats så att nya 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa endast ska tillämpas på arbetssökande som fyllt 25 år. Detta har ansetts vara nödvändigt för att studiestödet ska kvarstå som förstahandsförmån för att trygga försörjningen under heltidsstudier.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK och Folkpensionsanstalten ansåg att den föreslagna ändringen bör tillämpas endast på läroanstalter under offentlig tillsyn, för att man ska kunna säkerställa kvaliteten i utbildningen. För den arbetssökande själv är det svårt att konstatera om sådana villkor uppfylls, så arbets- och näringsbyrån bör försäkra sig om detta när den arbetssökandes studier börjar. Detta strider mot det med ändringen eftersträvade smidiga inledandet av studier. Dessutom är det inte ändamålsenligt att på ett konstgjort sätt separera olika utbildningsarrangörer på den nämnda grunden. Även sådana leverantörer av utbildningstjänster som inte är läroanstalter under offentlig tillsyn kan tillhandahålla utbildning av kvalitet.

Bland annat finansministeriet och Elinkeinoelämän keskusliitto EK föreslog att ändringen bör tillämpas först i det skede när personens arbetslöshet hotar att förlängas. En sådan ändring har inte gjorts i propositionen, eftersom det inte är ändamålsenligt att förlänga inledandet av studier i en situation där sysselsättningen kan påskyndas med studierna. Dessutom ska det beaktas att den arbetssökande trots studierna kommer att ha samma skyldigheter som för närvarande, bland annat skyldighet att söka erbjudet arbete.

Undervisnings- och kulturministeriet, Akava ry, Toimihenkilökeskujärjestö STTK ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry och Työttömyyskassojen Yhteisjärjestö ry ansåg i sina utlåtanden om utkastet att möjligheten att studera med arbetslöshetsförmån ska bevaras i sin nuvarande form vid sidan av den föreslagna nya modellen. Den viktigaste grunden var att ändringen skulle försämraställningen för de arbetssökande som uppfyller de nuvarande villkoren för stödjande av studier. Dessa förutsättningar inbegriper bland annat arbetssökandens individuella utbildningsbehov.

Propositionen ändrades efter remissförfarandet så att möjligheten att bedriva frivilliga studier med arbetslöshetsförmån kvarstår i sin nuvarande form. Dessutom beaktades efter remissförfarandet ikraftträdandet av aktiveringsmodellen så att arbetssökandes studier under vissa förutsättningar kan betraktas som tillräckligt bevis på att den sökande är aktiv.

Flera remissinstanser ansåg det viktigt att följa upp effekterna av ändringen. För att det för uppföljningen ska finnas tillgång till tillräckliga uppgifter om bland annat studiernas inverkan på senare tid i arbetslivet, bör det vid uppföljningstidpunkten ha gått tillräckligt lång tid från ikraftträdandet av ändringen. Dessutom kommer avsaknaden av en referensgrupp samt flera andra ändringar som anknyter till utbildningssystemet och den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen att försvåra uppföljningen. På grund av detta tas det i denna proposition inte ställning till hur uppföljningen bör genomföras senare.

5 Samband med andra propositioner

De uppskattade konsekvenserna av propositionen bör beaktas i statsbudgeten för 2019. De reservationsanslag som ingår i momenten för arbetslöshetsförmåner i budgetpropositionen för 2018 uppskattas år 2018 täcka de ökningar som förmånsutgifterna medför för staten.

6 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2018. Lagens 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkt ska dock träda i kraft den 1 januari 2019.

7 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Av de grundläggande fri- och rättigheter som tillförsäkras i grundlagen har propositionen särskilt samband med skyddet för den grundläggande försörjningen samt det offentliga skyldigheten att främja sysselsättning. Den föreslagna ändringen mildrar villkoren för arbetslöshetsförmån så att frivilliga studier som bedrivs av arbetssökande som fyllt 25 år under vissa förutsättningar inte påverkar rätten att få arbetslöshetsförmåner. Ändringen påverkar inte arbetslöshetsförmånens storlek. Dessutom kan arbetssökandes studier under vissa förutsättningar betraktas som ett tillräckligt bevis på att den sökande är aktiv, vilket förutsätts inom den så kallade aktiveringsmodellen inom utkomtskyddet för arbetslösa.

Systemet med utkomtskydd för arbetslösa syftar till att säkerställa arbetslösa arbetssökandes ekonomiska möjligheter att söka arbete och förbättra deras förutsättningar för inträde eller återinträde på arbetsmarknaden genom att systemet ersätter de ekonomiska förluster som arbetslösheten orsakar. Arbetslöshetsförmånen är inte den primära förmånen för att trygga försörjningen under tiden för heltidsstudier. För detta syfte finns studiestödet och vuxenutbildningsstödet.

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Enligt 2 mom. ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Grundlagsutskottets etablerade utlåtandep Praxis är att grundlagen inte i sig hindrar att det ställs villkor för en förmån som tryggar den grundläggande försörjningen (t.ex. GrUU 50/2005 rd, s. 2/II och de utlåtanden som nämns där). När det gäller utkomtskyddet för arbetslösa har grundlagsutskottet ofta bedömt konsekvenserna för utkomtskyddet och konstaterat att det kan gälla villkor som avser att underlätta för en arbetslös att få jobb och som därmed är förenliga med grundlagens 18 § om rätt till arbete (t.ex. GrUU 2/2012 rd, s. 2/I).

Den föreslagna ändringen innebär att när vissa villkor som främst anknyter till studiernas längd uppfylls, har arbetssökande som fyllt 25 år rätt till arbetslöshetsförmån, när utgångspunkten annars är att arbetslöshetsförmån inte kan betalas under tiden för heltidsstudier. Propositionen syftar till att stödja arbetslösas förutsättningar för sysselsättning, så den föreslagna ändringen bör till denna del vara godtagbar med tanke på systemet med grundläggande fri- och rättigheter, särskilt när den i ändringen avsedda ganska korta tiden med rätt till utkomtskydd för arbetslösa och när det i ändringen avsedda återfåendet av rätten till utkomtskydd för arbetslösa under tiden för studier förutsätter tillräckligt lång tid i arbete eller verksamhet som företagare. Möjligheten att få arbetslöshetsförmån under mildare förutsättningar än i nuläget kan förbättra möjligheterna att studera och få arbete, i synnerhet för arbetslösa med svag ekonomisk ställning.

Med stöd av 19 § 2 mom. i grundlagen garanteras genom lag var och en rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad bland annat vid arbetslöshet. De system som tryggar den grundläggande försörjningen ska vara så heltäckande att det inte uppstår grupper som får sitta emellan (åtminstone GrUU 48/2006 rd, s. 2 och GrUU 6/2009 rd, s. 8/I). Den föreslagna ändringen påverkar inte definitionerna på studerade på heltid i lagen om utkomtskydd för arbetslösa och i lagstiftningen om studiestöd och skapar åtminstone inte nya grupper som får sitta emellan utan rätt till någondera förmånen.

Om möjligheten att lyfta studielån inte beaktas, är arbetslöshetsförmånen oftast högre än studiestödet. Den föreslagna ändringen innebär att det till en person som har rätt till arbetslöshetsförmåner och som inleder kortvariga studier betalas förmån som till sin nivå är högre jämfört med andra studerande. Grundlagsutskottet har brukat anse det helt möjligt att allas försörjning under arbetslöshet inte kan tryggas på samma sätt, inte ens när det är fråga om särbe-

handlande faktorer som gäller arbetslösa. Men segregeringen måste dock anses godtagbar med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 46/2002 rd, s. 5–6, GrUU 42/2004 rd, s. 2/II GrUU 27/2009 rd). Till denna del är den föreslagna ändringen förenlig med grundlagen, eftersom ändringen jämbördigt riktar sig till alla de arbetslösa arbetssökande vars frivilliga studier uppfyller villkoren i enlighet med propositionen.

Den föreslagna åldersgränsen för arbetslöshetsförmån som betalas under tiden för studier innebär att det till arbetssökande som är yngre än 25 år inte betalas förmåner under samma förutsättningar som till arbetssökande som fyllt 25 år. Till denna del är bestämmelserna av betydelse med tanke på 6 § 2 mom. i grundlagen. Enligt bestämmelsen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av ålder. I den konstitutionella bedömningen är en central fråga huruvida lämnandet av de arbetslösa som inte uppnått åldersgränsen utanför nya 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa kan betraktas som godtagbar särbehandling.

Ur synvinkeln för förverkligandet av de grundläggande fri- och rättigheterna motsvarar propositionen till denna del det nuvarande stödjandet av arbetssökandes frivilliga studier med arbetslöshetsförmån enligt 6 kap. i lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice. Det är möjligt att stödja frivilliga studier, om den arbetssökande har fyllt 25 år. Lagstiftningen om stödjande av frivilliga studier har uppkommit med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 27/2009 rd). Den föreslagna ändringen innebär i praktiken att tillämpningsområdet för åldersgränsregleringen utvidgas, när det är möjligt att studera utan att förlora arbetslöshetsförmånen även när den arbetssökande inte har ett av arbets- och näringsbyrån konstaterat utbildningsbehov. Genom förslaget försämrar inte rätten till arbetslöshetsförmån för dem som inte fyllt 25 år jämfört med nuläget.

Ändringen syftar till att förbättra arbetslösas möjligheter att bedriva kortvariga studier. Eftersom den definition på heltidsstudier som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa inte ändras genom propositionen, är det fortfarande möjligt för alla arbetssökande, oberoende av ålder, att bedriva deltidstudier utan att förlora arbetslöshetsförmånen. Därför är den verkliga ändringen i förutsättningarna att få arbetslöshetsförmån förenad med kortare heltidsstudier. I praktiken innebär detta studier som har karaktären av fortbildning, som behövs oftast först efter att studier som leder till examen genomförts.

I propositionen ingår avgränsningar som syftar till att hindra att arbetslöshetsförmånen blir en stödform som ersätter studiestödet som förstahandsalternativ för försörjningen under tiden för studier. Begränsningarna gäller studiernas totala längd och det att nya 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa i regel tillämpas på studier som den arbetssökande bedrivit tidigare endast om studierna har varit avbrutna i minst ett år.

Sätten att genomföra studier har blivit flexiblare under de senaste åren. Det är till exempel möjligt att avlägga yrkesexamina som delexamina. Arbetslöshetsförmånen har inte heller i dessa fall avsetts vara förstahandsstödet för utkomsten under studierna. Det mest ändamålsenliga sättet att utesluta avläggandet av examina från tillämpningsområdet för den föreslagna bestämmelsen är att föreskriva om en åldersgräns för tillämpningsområdet. Enbart genom ovan nämnda andra begränsningar kan delexamina och andra motsvarande helheter inte lämnas utanför tillämpningsområdet. Dessutom måste det tas hänsyn till att vuxna som redan har etablerat sig i arbetslivet kan ha ett motiverat behov att avlägga till exempel delar av examina för att upprätthålla sin yrkesskicklighet. Det är inte ändamålsenligt att begränsa denna möjlighet.

Enligt utbildningsstyrelsens statistik (https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Tutkinnon%20suoritusi%C3%A4n%20mediaani.xlsb) varierar median- och genomsnittsåldern för utexaminering stort mellan olika studieformer. Personer kan utexamineras från yrkesutbildning vid yngre ålder, men medianåldern för avläggande av yrkeshögskoleex-

amen är cirka 26 år och medianåldern för avläggande av annan yrkeshögskoleexamen 28 år. Medianåldern för genomförande av samtliga studier som leder till examen är cirka 24–25 år. Detta talar för att åldersgränsen 25 år, som används i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice, även tillämpas i fråga om nya 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. En enhetlig åldersgräns är tydlig för både de arbetssökande och för dem som tillämpar lagen.

Som ett alternativ till åldersgränsen kan de önskade avgränsningarna genomföras främst så att nya 2 kap. 10 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa endast tillämpas på arbetssökande som har avlagt en examen som ger yrkesfärdigheter. Avläggande av examen som ger yrkesfärdigheter kan dock vara en tolkningsfråga, åtminstone när det gäller att avgöra om det är fråga om avläggande av examen eller genomförande av annan utbildning. På detta sätt skulle man inte heller kunna säkerställa att arbetslöshetsförmån inte används för att trygga försörjningen under delexamina, när målet är att så småningom avlägga examen i sin helhet.

Det att studier räknas som aktivitet i aktiveringsmodellen förbättrar arbetssökandenas möjlighet att undvika en nedsättning av förmånen. Till denna del har propositionen ingen åldersgräns. Grundlagsutskottet har vid behandlingen av regeringspropositionen om aktiveringsmodellen (RP 124/2017 rd) ansett att den arbetssökande eventuellt ska ges möjlighet att på något annat sätt än genom arbete eller deltagande i sysselsättningsfrämjande service som anges i lagen om utkomstskydd för arbetslösa visa att han eller hon aktivt försökt få arbete eller sysselsättningsfrämjande service under den aktuella perioden (GrUU 45/2017 rd). Till denna del motsvarar den föreslagna ändringen grundlagsutskottets syn.

Regeringen anser att den åldersgräns som ingår i propositionen inte ska anses stå i strid med grundlagen. På grund av frågans principiella betydelse anser regeringen dock att det är önskvärt att ett utlåtande begärs av grundlagsutskottet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten, 2 kap. 10 § 4 mom., 6 kap. 3 a § 1 mom., det inledande stycket i 3 mom. samt 4 och 5 punkten samt 4 mom. 3 och 4 punkten samt 7 kap. 2 § 2 mom. och 4 mom. 1 punkten samt 5 a § 1 mom., det inledande stycket i 3 mom. samt 4 och 5 punkten samt 4 mom. 3 och 4 punkten, sådana de lyder, 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten i lag 1457/2016, 2 kap. 10 § 4 mom. i lag 1001/2012, 6 kap. 3 a § 1 mom., det inledande stycket i 3 mom. samt 4 och 5 punkten samt 4 mom. 3 och 4 punkten samt 7 kap. 5 a § 1 mom., det inledande stycket i 3 mom. samt 4 ja 5 punkten samt 4 mom. 3 ja 4 punkten i lag 1138/2017 och 7 kap. 2 § 2 mom. och 4 mom. 1 punkten i lag 1374/2014, samt *fogas* till 2 kap. en ny 10 a §, till 6 kap. 3 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 1138/2017, nya 6 och 7 punkter och till 4 mom., sådant det lyder i nämnda lag, en ny 5 punkt samt till 7 kap. 5 a § 3 mom., sådant det lyder i nämnda lag, nya 6 och 7 punkter och till 4 mom., sådant det lyder i nämnda lag, en ny 5 punkt som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

15) sysselsättningsfrämjande service jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice, prövning enligt 4 kap. 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den lagen, arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning, frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

10 §

Studier

Vid studier som avses i 10 a §, vid studier som ordnas som arbetskraftsutbildning, vid arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller vid frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration ska, om studierna har ordnats i perioder, den arbetssökande inte på basis av dessa studier anses vara studerande på heltid mellan perioderna.

10 a §

Kortvariga studier

På en arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmåner tillämpas inte bestämmelserna i 10 § 1—3 mom., om

- 1) den arbetssökande har fyllt 25 år innan studierna inleds,
- 2) den helhet som studierna bildar pågår högst sex månader utan avbrott eller i perioder, och
- 3) studierna ger yrkesfärdigheter eller stöder företagsverksamhet.

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på studier som den arbetssökande bedrivit tidigare endast om studierna bevisligen har avbrutits minst ett år tidigare. Begränsningen gäller inte studier som inletts under ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. eller som bedrivits som arbetskraftsutbildning.

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på nytt, när de studier som avses i nämnda moment har avslutats och personen därefter har uppfyllt arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning börjat löpa från början.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

3 a §

Betalning av arbetslöshetsdagpenning till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod för vilken han eller hon har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 65 dagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service eller studerat, betalas arbetslöshetsdagpenningen till nedsatt belopp för de följande 65 dagarna.

När en person får arbetslöshetsdagpenning anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service eller studerat under 65 dagar, om han eller hon under den tiden antingen

4) har deltagit fem dagar i annan service eller verksamhet som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning och ordnas av arbetskraftsmyndigheten,

5) har på arbetsplatsen eller i anknytning till sysselsättandet deltagit fem dagar i annan verksamhet som stöder rekryteringen och för vilken arbetslöshetsförmån betalas; närmare bestämmelser om verksamhetens innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet,

6) har bedrivit fem dagar studier som inte betraktas som heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § och för vilka arbetslöshetsförmån inte betalas med stöd av 2 kap. 10 a §; samma studier beaktas dock om de oavbrutet eller i perioder varar högst sex månader, eller

7) har studerat fem dagar och för den tiden fått arbetslöshetsförmån med stöd av 2 kap. 10 a §.

Granskningsperioden på 65 dagar för arbetslöshetsdagpenningen börjar när en person på basis av ett uppfyllt arbetsvillkor betalas arbetslöshetsdagpenning för första gången. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperioden börjar på nytt från början och förmånen betalas utan sådan nedsättning som avses i 2 mom. när en person på nytt blir mottagare av arbetslöshetsdagpenning

3) efter det att arbetslöshetsdagpenningen har förvägrats på grundval av 4 kap. 3 eller 5 §,

- 4) efter minst fem dagars oavbrutna heltidsstudier som avses i 2 kap. 10 §, om det för den tiden inte betalats arbetslöshetsförmån med stöd av 2 kap. 10 a §, eller
5) efter en tid utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete enligt 2 a kap.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

2 §

Väntetiden för arbetsmarknadsstöd

Väntetid tillämpas inte om

- 1) personen har genomgått en utbildning efter grundskolan eller gymnasiet som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter,
- 2) heltidsstudier avslutas och arbetslöshetsförmån har betalats med stöd av 2 kap. 10 a § under tiden för studierna,
- 3) arbetssökandens rätt till arbetsmarknadsstöd börjar omedelbart efter det att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 eller 9 § har uppnåtts, eller
- 4) personen har fått särskilda undervisnings- eller elevvårdstjänster enligt 20 § i lagen om yrkesutbildning till följd av handikapp, sjukdom, försenad utveckling, störningar i känslolivet eller annan orsak och har avlagt sina studier i enlighet med en för honom eller henne utarbetad individuell plan för hur undervisningen ska ordnas.

Väntetiden löper inte och minskas inte, med avvikelse från 3 mom., med den tid som personen har varit på arbetsmarknaden

- 1) under tiden för heltidsstudier eller en ferieperiod i anslutning till studierna eller en ferieperiod mellan olika läroanstalter, om inte arbetslöshetsförmån under den tiden har betalats till den arbetssökande med stöd av 2 kap. 10 a §,

5 a §

Betalning av arbetsmarknadsstöd till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod för vilken han eller hon har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 65 dagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service eller studerat, betalas arbetsmarknadsstödet till nedsatt belopp för de följande 65 dagarna.

När en person får arbetsmarknadsstöd anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service eller studerat under 65 dagar, om han eller hon under den tiden antingen

- 4) har deltagit fem dagar i annan service eller verksamhet som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning och ordnas av Arbetskraftsmyndigheten,
- 5) har på arbetsplatsen eller i anknytning till sysselsättandet deltagit fem dagar i annan verksamhet som stöder rekryteringen och för vilken arbetslöshetsförmån betalas; närmare bestämmelser om verksamhetens innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet,

6) har bedrivit fem dagar studier som inte betraktas som heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § och för vilka arbetslöshetsförmån inte betalas med stöd av 2 kap. 10 a §; samma studier beaktas dock om de oavbrutet eller i perioder varar högst sex månader, eller

7) har studerat fem dagar och för den tiden fått arbetslöshetsförmån med stöd av 2 kap. 10 a §.

Den första granskningsperioden på 65 dagar för arbetsmarknadsstödet börjar när en person börjar få arbetsmarknadsstöd. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperioden börjar på nytt från början och förmånen betalas utan sådan nedsättning som avses i 2 mom. när en person på nytt blir mottagare av arbetsmarknadsstöd

3) efter det att arbetsmarknadsstödet har förvägrats på grundval av 4 kap. 3 eller 5 §,

4) efter minst fem dagars oavbrutna heltidsstudier som avses i 2 kap. 10 §, om det för den tiden inte betalats arbetslöshetsförmån med stöd av 2 kap. 10 a §, eller

5) efter en tid utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete enligt 2 a kap.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018. Lagens 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkt träder dock i kraft den 1 januari 2019.

Bestämmelserna i 2 kap. 10 a § tillämpas på arbetssökandes studier som inleds efter ikraftträdandet av denna lag.

Om en sådan tidsperiod som avses i 6 kap. 3 a § 1 mom. eller i 7 kap. 5 a § 1 mom. har avslutats före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas 6 kap. 3 a § och 7 kap. 5 a § i den lydelse de hade vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 19 april 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Arbetsminister Jari Lindström

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten, 2 kap. 10 § 4 mom., 6 kap. 3 a § 1 mom., det inledande stycket i 3 mom. samt 4 och 5 punkten samt 4 mom. 3 och 4 punkten samt 7 kap. 2 § 2 mom. och 4 mom. 1 punkten samt 5 a § 1 mom., det inledande stycket i 3 mom. samt 4 och 5 punkten samt 4 mom. 3 och 4 punkten,

sådana de lyder, 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkten i lag 1457/2016, 2 kap. 10 § 4 mom. i lag 1001/2012, 6 kap. 3 a § 1 mom., det inledande stycket i 3 mom. samt 4 och 5 punkten samt 4 mom. 3 och 4 punkten samt 7 kap. 5 a § 1 mom., det inledande stycket i 3 mom. samt 4 ja 5 punkten samt 4 mom. 3 ja 4 punkten i lag 1138/2017 och 7 kap. 2 § 2 mom. och 4 mom. 1 punkten i lag 1374/2014, samt

fogas till 2 kap. en ny 10 a §, till 6 kap. 3 a § 3 mom., sådant det lyder i lag 1138/2017, nya 6 och 7 punkter och till 4 mom., sådant det lyder i nämnda lag, en ny 5 punkt samt till 7 kap. 5 a § 3 mom., sådant det lyder i nämnda lag, nya 6 och 7 punkter och till 4 mom., sådant det lyder i nämnda lag, en ny 5 punkt som följer:

Gällande lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

15) *sysselsättningsfrämjande service* jobb-sökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service, prövning enligt 4 kap. 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den lagen, frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna bestämmelser

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

15) *sysselsättningsfrämjande service* jobb-sökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning och arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företags-service, prövning enligt 4 kap. 5 § 1 mom. 1 och 2 punkten i den lagen, *arbetskraftsutbildning enligt lagen om yrkesutbildning*, frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

2 kap.

Allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner

Gällande lydelse

10 §

Studier

En studerande på heltid har inte rätt till arbetslöshetsförmåner. Begränsningen gäller också ferieperioder under heltidsstudier.

Som heltidsstudier betraktas

1) studier där målsättningen är att avlägga yrkeshögskoleexamen, högre yrkeshögskoleexamen eller lägre eller högre högskoleexamen vid universitet,

2) sådana studier enligt lagen om yrkesutbildning som syftar till avläggande av en yrkesinriktad grundexamen eller en del av en sådan examen, eller till genomförande av handledande utbildning för yrkesutbildning eller utbildning som handleder för arbete och ett självständigt liv,

3) gymnasiestudier när deras omfattning enligt lärokursen är sammanlagt minst 75 kurser; gymnasiestudier som ordnas i internat betraktas dock alltid som heltidsstudier,

4) andra studier som ger yrkesfärdigheter än de som avses i 1–3 punkten och vars omfattning enligt studieplanen i genomsnitt är minst fem studiepoäng, tre studieveckor eller 4,5 kompetenspoäng per studiemånad,

5) andra studier än de som avses i 1–4 punkten och vars omfattning enligt undervisningsprogrammet är i genomsnitt minst 25 veckotimmar.

En arbetssökande betraktas inte som studerande på heltid, om det på grundval av stadigvarande tid i arbete eller bedrivande av företagsverksamhet under studietiden kan anses att studierna inte utgör något hinder för att ta emot heltidsarbete.

Vid studier som ordnas som arbetskraftsutbildning, vid arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller vid frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration ska, om studierna har ordnats i perioder, den arbetssökande inte anses vara studerande på heltid mellan perioderna.

Deltagande i utbildning som arbetsgivaren ordnat eller anskaffat med stöd av 7 kap. 13 § i arbetsavtalslagen eller 8 kap. 11 § i lagen om sjöarbetsavtal betraktas inte som heltidsstudier. Om arbetsgivaren helt eller delvis betalar utbildning som arbetstagaren själv har skaffat, anses utbildningen inte vara

Föreslagen lydelse

10 §

Studier

—————
Vid studier som avses i 10 a §, vid studier som ordnas som arbetskraftsutbildning, vid arbetssökandes frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån eller vid frivilliga studier enligt 22–24 § i lagen om främjande av integration ska, om studierna har ordnats i perioder, den arbetssökande inte på basis av dessa studier anses vara studerande på heltid mellan perioderna.
—————

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ordnad eller anskaffad av arbetsgivaren vid tillämpningen av denna paragraf.

10 a §

Kortvariga studier

På en arbetssökandes rätt att få arbetslöshetsförmåner tillämpas inte bestämmelserna i 10 § 1–3 mom., om

1) den arbetssökande har fyllt 25 år innan studierna inleds,

2) den helhet som studierna bildar pågår högst sex månader utan avbrott eller i perioder, och

3) studierna ger yrkesfärdigheter eller stöder företagsverksamhet.

*Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på studier som den arbetssökande bedrivit tidigare endast om studierna bevisligen har avbrutits minst ett år tidigare. Begränsningen gäller inte studier som inletts under ett anställningsförhållande eller under tiden för en periodiserad ekonomisk förmån enligt 3 kap. 6 § 1 mom. eller som bedrivits som ar-
betskraftsutbildning.*

Det som föreskrivs i 1 mom. tillämpas på nytt, när de studier som avses i nämnda moment har avslutats och personen därefter har uppfyllt arbetsvillkoret för arbetslöshetsdagpenning och maximitiden för arbetslöshetsdagpenning börjat löpa från början.

6 kap.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

3 a §

3 a §

Betalning av arbetslöshetsdagpenning till nedsatt belopp

Betalning av arbetslöshetsdagpenning till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod för vilken han eller hon har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 65 dagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service, betalas arbetslöshetsdagpenningen till nedsatt belopp för de följande 65 dagarna.

Om en person under den tidsperiod för vilken han eller hon har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 65 dagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service *eller studerat*, betalas arbetslöshetsdagpenningen till nedsatt belopp för de följande 65 dagarna.

Nedsättningen görs på den fulla arbetslös-

Gällande lydelse

hetsdagpenningen och den uppgår till 4,65 procent.

När en person får arbetslöshetsdagpenning anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service under 65 dagar, om han eller hon under den tiden antingen

1) har varit i arbete sammanlagt så mycket att arbetet utfört under en kalendervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret för löntagare,

2) i företagsverksamhet har tjänat in sammanlagt minst 23 procent av den månadsinkomst som krävs för arbetsvillkoret för företagare enligt 5 kap. 7 § 1 mom.,

3) har deltagit fem dagar i sysselsättningsfrämjande service,

4) har deltagit fem dagar i annan service eller verksamhet som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning och ordnas av Arbetskraftsmyndigheten, *eller*

5) har på arbetsplatsen eller i anknytning till sysselsättandet deltagit fem dagar i annan verksamhet som stöder rekryteringen och för vilken arbetslöshetsförmån betalas; närmare bestämmelser om verksamhetens innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Granskningsperioden på 65 dagar för arbetslöshetsdagpenningen börjar när en person på basis av ett uppfyllt arbetsvillkor betalas arbetslöshetsdagpenning för första gången. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperioden börjar på nytt från början och förmånen betalas utan sådan nedsättning som avses i 2 mom. när en person på nytt blir mottagare av arbetslöshetsdagpenning.

1) efter att ha varit sysselsatt i heltidsarbete längre än två veckor utan avbrott,

2) efter att ha varit sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget

Föreslagen lydelse

När en person får arbetslöshetsdagpenning anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service *eller studerat* under 65 dagar, om han eller hon under den tiden antingen:

4) har deltagit fem dagar i annan service eller verksamhet som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning och ordnas av Arbetskraftsmyndigheten,

5) har på arbetsplatsen eller i anknytning till sysselsättandet deltagit fem dagar i annan verksamhet som stöder rekryteringen och för vilken arbetslöshetsförmån betalas; närmare bestämmelser om verksamhetens innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet,

6) *har bedrivit fem dagar studier som inte betraktas som heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § och för vilka arbetslöshetsförmån inte betalas med stöd av 2 kap. 10 a §; samma studier beaktas dock om de oavbrutet eller i perioder varar högst sex månader, eller*

7) *har studerat fem dagar och för den tiden fått arbetslöshetsförmån med stöd av 2 kap. 10 a §.*

Granskningsperioden på 65 dagar för arbetslöshetsdagpenningen börjar när en person på basis av ett uppfyllt arbetsvillkor betalas arbetslöshetsdagpenning för första gången. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperioden börjar på nytt från början och förmånen betalas utan sådan nedsättning som avses i 2 mom. när en person på nytt blir mottagare av arbetslöshetsdagpenning

Gällande lydelse

arbete längre än två veckor utan avbrott,
3) efter det att arbetslöshetsdagpenningen har förvägrats på grundval av 4 kap. 3 eller 5 §, *eller*
4) efter en tid utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete enligt 2 a kap.

En persons arbetslöshetsdagpenning ned-sätts inte på det sätt som avses i 2 mom., inte heller kontrolleras personens aktivitet enligt 3 mom. om han eller hon

- 1) har en anhängig ansökan om invalid-pension,
- 2) arbetar som närståendevårdare eller fa-miljevårdare,
- 3) får en i 4 kap. 7 § avsedd förmån som beviljats på grundval av arbetsoförmåga el-ler skada, eller
- 4) på grundval av heltidspermittering eller förkortad arbetsvecka erhåller arbetsmark-nadsstöd utan avbrott för färre än 65 utbe-talningsdagar.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmark-nadsstöd

2 §

Väntetiden för arbetsmarknadsstöd

Arbetsmarknadsstöd betalas efter en vän-tetid på 21 veckor. Väntetiden börjar

- 1) vid registreringen som arbetslös arbets-sökande eller vid en senare tidpunkt då hel-tidsstudierna avslutas,
- 2) vid utgången av tiden utan ersättning,
- 3) när skyldigheten att vara i arbete full-gjorts,
- 4) vid den tidpunkt då personen återfår sin rätt till arbetslöshetsförmån så som avses i 2 kap. 16 § 1 mom., eller
- 5) när en sysselsättningsfrämjande service upphör, om personens rätt till arbetslöshets-förmån återfås medan sysselsättningsfräm-jande service pågår så som avses i 2 kap. 16 § 1 mom.

Väntetid tillämpas inte om

- 1) personen har genomgått en utbildning

Föreslagen lydelse

- 3) efter det att arbetslöshetsdagpenningen har förvägrats på grundval av 4 kap. 3 eller 5 §,
- 4) *efter minst fem dagars oavbrutna hel-tidsstudier som avses i 2 kap. 10 §, om det för den tiden inte betalats arbetslöshetsför-mån med stöd av 2 kap. 10 a §, eller*
- 5) *efter en tid utan ersättning eller skyl-dighet att vara i arbete enligt 2 a kap.*

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmark-nadsstöd

2 §

Väntetiden för arbetsmarknadsstöd

Väntetid tillämpas inte om

- 1) personen har genomgått en utbildning

Gällande lydelse

efter grundskolan eller gymnasiet som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter,

2) arbetssökandens rätt till arbetsmarknadsstöd börjar omedelbart efter det att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 eller 9 § har uppnåtts, eller

3) personen har fått särskilda undervisnings- eller elevvårdstjänster enligt 20 § i lagen om yrkesutbildning till följd av handikapp, sjukdom, försenad utveckling, störningar i känslolivet eller annan orsak och har avlagt sina studier i enlighet med en för honom eller henne utarbetad individuell plan för hur undervisningen ska ordnas.

Från väntetiden avdras fulla kalenderveckor under vilka personen

1) har varit i arbete som räknas in i arbetsvillkoret,

2) har varit sysselsatt som företagare och arbetet räknas in i arbetsvillkoret, eller

3) under de två år som närmast föregår tidpunkten för väntetidens början har fått arbetslöshetsförmån eller under vilken personen inte har fått arbetsmarknadsstöd till följd av väntetid, behovsprövning enligt 6 eller 7 § eller självrisktid enligt 10 §.

Väntetiden löper inte och minskas inte, med avvikelse från 3 mom., med den tid som personen har varit på arbetsmarknaden

1) under tiden för heltidsstudier eller en ferieperiod i anslutning till studierna eller en ferieperiod mellan olika läroanstalter,

2) under en tid utan ersättning,

3) under tiden för skyldighet att vara i arbete,

4) under den tid då den arbetssökande på grund av begränsningarna i 2 kap. 13 § 2 mom. och 14 § 3 mom. inte får arbetslöshetsförmån.

5 a §

Betalning av arbetsmarknadsstöd till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod för vilken han eller hon har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 65 dagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller

Föreslagen lydelse

efter grundskolan eller gymnasiet som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter,

2) *heltidsstudier avslutas och arbetslöshetsförmån har betalats med stöd av 2 kap. 10 a § under tiden för studierna,*

3) *arbetssökandens rätt till arbetsmarknadsstöd börjar omedelbart efter det att maximitiden för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 eller 9 § har uppnåtts, eller*

4) *personen har fått särskilda undervisnings- eller elevvårdstjänster enligt 20 § i lagen om yrkesutbildning till följd av handikapp, sjukdom, försenad utveckling, störningar i känslolivet eller annan orsak och har avlagt sina studier i enlighet med en för honom eller henne utarbetad individuell plan för hur undervisningen ska ordnas.*

Väntetiden löper inte och minskas inte, med avvikelse från 3 mom., med den tid som personen har varit på arbetsmarknaden

1) under tiden för heltidsstudier eller en ferieperiod i anslutning till studierna eller en ferieperiod mellan olika läroanstalter, *om inte arbetslöshetsförmån under den tiden har betalats till den arbetssökande med stöd av 2 kap. 10 a §,*

5 a §

Betalning av arbetsmarknadsstöd till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod för vilken han eller hon har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 65 dagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller

Gällande lydelse

deltagit i sysselsättningsfrämjande service, betalas arbetsmarknadsstödet till nedsatt belopp för de följande 65 dagarna.

Nedsättningen görs på det fulla arbetsmarknadsstödet och den uppgår till 4,65 procent.

När en person får arbetsmarknadsstöd anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service under 65 dagar, om han eller hon under den tiden antingen

1) har varit i arbete sammanlagt så mycket att arbetet utfört under en kalendervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret för löntagare,

2) i företagsverksamhet har tjänat in sammanlagt minst 23 procent av den månadsinkomst som krävs för arbetsvillkoret för företagare enligt 5 kap. 7 § 1 mom.,

3) har deltagit fem dagar i sysselsättningsfrämjande service,

4) har deltagit fem dagar i annan service eller verksamhet som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning och ordnas av Arbetskraftsmyndigheten, *eller*

5) har på arbetsplatsen eller i anknytning till sysselsättandet deltagit fem dagar i annan verksamhet som stöder rekryteringen och för vilken arbetslöshetsförmån betalas; närmare bestämmelser om verksamhetens innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den första granskningsperioden på 65 dagar för arbetsmarknadsstödet börjar när en person börjar få arbetsmarknadsstöd. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperioden börjar på nytt från början och förmånen betalas utan sådan nedsättning som avses i 2 mom. när en person på nytt blir mottagare av arbetsmarknadsstöd

1) efter att ha varit sysselsatt i heltidsar-

Föreslagen lydelse

deltagit i sysselsättningsfrämjande service *eller studerat*, betalas arbetsmarknadsstödet till nedsatt belopp för de följande 65 dagarna.

— — — — —

När en person får arbetsmarknadsstöd anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service *eller studerat* under 65 dagar, om han eller hon under den tiden antingen

— — — — —

4) har deltagit fem dagar i annan service eller verksamhet som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning och ordnas av Arbetskraftsmyndigheten,

5) har på arbetsplatsen eller i anknytning till sysselsättandet deltagit fem dagar i annan verksamhet som stöder rekryteringen och för vilken arbetslöshetsförmån betalas; närmare bestämmelser om verksamhetens innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet,

6) har bedrivit fem dagar studier som inte betraktas som heltidsstudier enligt 2 kap. 10 § och för vilka arbetslöshetsförmån inte betalas med stöd av 2 kap. 10 a §; samma studier beaktas dock om de oavbrutet eller i perioder varar högst sex månader, *eller*

7) har studerat fem dagar och för den tiden fått arbetslöshetsförmån med stöd av 2 kap. 10 a §.

Den första granskningsperioden på 65 dagar för arbetsmarknadsstödet börjar när en person börjar få arbetsmarknadsstöd. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperioden börjar på nytt från början och förmånen betalas utan sådan nedsättning som avses i 2 mom. när en person på nytt blir mottagare av arbetsmarknadsstöd

Gällande lydelse

bete längre än två veckor utan avbrott,

2) efter att ha varit sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott,

3) efter det att arbetslöshetsdagpenningen har förvägrats på grundval av 4 kap. 3 eller 5 §, eller

4) efter en tid utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete enligt 2 a kap.

En persons arbetsmarknadsstöd nedsätts inte på det sätt som avses i 2 mom., inte heller kontrolleras personens aktivitet enligt 3 mom. om han eller hon

1) har en anhängig ansökan om invalidpension,

2) arbetar som närståendevårdare eller familjevårdare,

3) får en i 4 kap. 7 § avsedd förmån som beviljats på grundval av arbetsoförmåga eller skada, eller

4) på grundval av heltidspermittering eller förkortad arbetsvecka erhåller arbetsmarknadsstöd utan avbrott för färre än 65 utbetalningsdagar.

Föreslagen lydelse

3) efter det att arbetsmarknadsstödet har förvägrats på grundval av 4 kap. 3 eller 5 §,

4) efter minst fem dagars oavbrutna heltidsstudier som avses i 2 kap. 10 §, om det för den tiden inte betalats arbetslöshetsförmån med stöd av 2 kap. 10 a §, eller

5) efter en tid utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete enligt 2 a kap.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2018. Lagens 1 kap. 5 § 1 mom. 15 punkt träder dock i kraft den 1 januari 2019.

Bestämmelserna i 2 kap. 10 a § tillämpas på arbetssökandes studier som inleds efter ikraftträdandet av denna lag.

Om en sådan tidsperiod som avses i 6 kap. 3 a § 1 mom. eller i 7 kap. 5 a § 1 mom. har avslutats före ikraftträdandet av denna lag, tillämpas 6 kap. 3 a § och 7 kap. 5 a § i den lydelse de hade vid ikraftträdandet av denna lag.